

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZEL ALAN YETERLİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ*

AN EVALUATION OF COMPETENCY PERCEPTIONS OF PROSPECTIVE TURKISH TEACHERS

Eyyup COŞKUN** , Bayram ÖZER** , Esra Nur TİRYAKİ****

ÖZET: Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlilik algılarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesidir. Çalışmadaki veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Türkçe Öğretmenliği Özel Alan Yeterlik Algısı Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. Beşli likert tipindeki ölçeğin güvenilirlik katsayısı .97 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın evreni, Türkçe Eğitimi bölümlerinde öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğrencileri, örnekleme ise 7 ayrı üniversiteden 289 Türkçe öğretmeni adaydır.

Araştırmanın sonuçlarına göre Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlik algısı ortalamaları alanlara göre 5 puan üzerinden şöyledir: (a) Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenleme (4.05), (b) Dil becerilerini geliştirme (4.26), (c) Dil gelişimini izleme ve değerlendirme (4.12) (d) Okul, aile ve toplumla işbirliği yapma (4.0), (e) Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlama (4.09). Araştırmada yeterlik alanları arasında orta ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca özel alan yeterlik algılarında cinsiyet, öğrenim görülen lise türü, bölümü tercih sırası ve akademik başarıya göre anlamlı bir farklılık olmadığı; ikinci öğretimde öğrenim gören öğrencilerin yeterlik algılarının birinci öğretimdeki öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretmeni adayları, öğretmen yeterlikleri, özel alan yeterlilikleri

ABSTRACT: The aim of this study was to determine the competencies of special field of prospective Turkish teachers and evaluate these competencies in terms of various variables. In the study data was collected by “Perception Scale for Turkish Teachers on Special Field Competencies” developed by the researchers. The scale is a five-item Likert-type scale consisting of 165 items. Reliability coefficient of the scale was found to be .97. The population of the study consisted of 4th grade students enrolled in Turkish Teaching departments. The sampling of the study consisted of a total of 289 prospective Turkish teachers enrolled in 7 different universities.

The results of the study indicated that, over 5 points, average competency perception of prospective Turkish teachers were as follows: a) Planning and organization of Turkish teaching process (4.05), b) Developing language skills (4.26), c) Monitoring and evaluation of language development (4.12), d) Cooperation with the school, family and society (4.0), e) Providing professional development in the field of Turkish (4.09). There was a moderate and high degree of relationship between content knowledge competencies. It was found that among special content knowledge competency areas, there was no significant relationship according to gender, type of high school graduated from, order of the current department in university entrance and academic achievement; however, competency perceptions of the students enrolled in evening course program were higher than those of normal program students.

Key Words: Prospective Turkish teachers, teacher competencies, special content knowledge competencies.

* Bu çalışma, II. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd.Doç.Dr., Mustafa Kemal Üniv. Eğitim Fak. Türkçe Eğitimi Bölümü, ecoskun2002@yahoo.com

*** Yrd.Doç.Dr., Mustafa Kemal Üniv. Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Bölümü, ozer.bayram@gmail.com

**** Arş.Gör., Mustafa Kemal Üniv. Eğitim Fak. Türkçe Eğitimi Bölümü, esra04011@mynet.com

1. GİRİŞ

“Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.” (MEB, 1997, 1). Öğretmenlik mesleği sürekli kendini geliştirmeyi gerektiren bir meslektir. Çünkü dünyada gittikçe artan bir hızda büyük ve köklü değişimler olmaktadır. Öğretmenin bir yandan yeniliklere ayak uydurması ve diğer yandan da yeniliklere açık bir toplum için öğrenciler yetiştirmesi gerekmektedir (Kahyaoğlu ve Yangın, 2007).

Öğretmenler görevlerini Türk Milli Eğitimi'nin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmek zorundadırlar. “*Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır.*” (MEB, 1997, 1). Öğretmenler bahsedilen alanlardaki eğitimi üniversitelerin eğitim fakültelerinde alabilmektedir.

Gelecekte öğretmen eğitiminin nasıl bir nitelik taşıyacağı, öğretmenlerin sahip olması gereken rol ve yeterliklerin neler olacağı, öğretmenlik mesleğine girişte hangi niteliklerin aranacağı ve öğretmen eğitiminde halen ne tür yetersizliklerin bulunduğu konusu oldukça önemlidir. Tüm bu hususlar toplumdan topluma ve kültürden kültüre değişmekle beraber; öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlik alanlarının ayrıntılı bir biçimde belirlenmesi her ülke açısından önem taşımaktadır (Gökçe, 2003). Bu bakımdan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve yüksek öğretim kurumları temsilcilerinden oluşturulan “Öğretmen Yeterlikleri Komisyonu”na öğretmenlik yeterlikleri belirlenmiş ve yayımlanmıştır (MEB, 2008).

Bu çalışmada MEB (2008) öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlikleri öncelikle öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri olarak iki başlık altında değerlendirmiştir. Çalışmada her bir yeterlik için, A1 (bilgi ve farkındalık), A2 (zenginleştirme), A3 (özgünleştirme ve işbirlikli çalışma) olarak düzeylendirilen performans göstergeleri belirlenmiştir. Performans göstergelerinde ilköğretim programları esas alınmıştır (MEB, 2008).

1.1. Öğretmen Yeterlilikleri

Yeterlik, bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumu (MEB, 2008); iş görenin kendinden beklenen rolleri beklenen nicelik ve nitelikte gerçekleştirilmesi; bir davranışı yapmak için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmış olmak (Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer, 2009) şeklinde tanımlanmaktadır.

Öğretmen yeterlikleri kavramı, Bandura'nın sosyal öğrenme kuramındaki öz-yeterlik kavramına dayanmaktadır. Sosyal öğrenme kuramına göre insanlar kendileri hakkında düşünme, yargıda bulunma ve kendilerini yansıtmaya kapasitesine sahiptir (Üstüner ve arkadaşları, 2009). Bandura (1986) öz-yeterlik kavramını “*davranışların oluşmasında etkili olan bir niteliktir ve bireyin farklı durumlarla baş etme, belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri düzenleyip, başarılı olarak yapma kapasitesi hakkındaki algılayışı, inancı ve yargısı*” olarak tanımlamıştır (Aktaran: Gürcan, 2005). Öz-yeterlik, bireyin bir işteki kapasitesinin, başarılarının, güdülerinin ve öz-düzenleme mekanizmaları gibi benlik sistemini oluşturan diğer öğelerin bileşkesinden oluşan dinamik bir süreçtir (Vardarlı, 2005).

Öz yeterlilik öğrenme ve öğretim alanında çok önemli bir yere sahiptir, çünkü öz yeterliliğin öğrenme ve güdüleme üzerinde etkisi büyüktür. Ashton & Webb'e göre (1986), kendilerinin mesleki yeterliliğine olan inançları; öğretmenlerin çabasını, başarısını ve verimliliğini etkiler. Ayrıca, Ashton & Webb'e göre (1986), öğretmenin yeterliliği öğrencinin başarısıyla; Anderson, Greene & Loewen'e göre de (1988) kendi öz yeterlilikleriyle ilişkilidir (Aktaş & Walter, 2005) Öz-yeterliliği eksik bir birey ne yapacağını bilmesine rağmen etkisiz davranışlar gösterebilir (Alcı, 2007).

Öz-yeterlik konusunda yapılan çalışmalar arasında öğretmen öz-yeterlik inançlarıyla ilgili araştırmalar (Bandura 1995; Emmer & Hickmen 1991; Gibson & Dembo 1986; Hoy &

Woolfolk 1993; Ross 1992; Soodak & Podel 1998; Tschannen-Moran Hoy & Hoy 1998) oldukça geniş bir alanı oluşturmaktadır (Aktaran: Berkant ve Ekici, 2007). Öz-yeterlik inancının, eğitim alanında, öğretmen etkinliklerindeki bireysel farklılıkları açıklamak amacıyla kullanılabilmesi ve öğretmen davranışını anlama ve geliştirmede önemli katkılar sağlayacağı bildirilmektedir (Berkant ve Ekici, 2007).

1.2. Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri

Öğretmenlerin kendi alanında gelişimini sağlamak için sahip olması gereken bilgi, beceri ve tutumları içeren yeterlikler a. *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*, b. *Özel Alan Yeterlikleri* olmak üzere iki başlık altında değerlendirilmiştir. Özel alan yeterliklerinde her bir yeterlik için A1, A2, A3 olarak düzeylendirilen performans göstergeleri belirlenmiştir (MEB, 2008).

A1 Düzeyi (Bilgi ve Farkındalık*): Öğretmenin öğretim programına ilişkin uygulamalarındaki farkındalığı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip olduğu temel bilgi, beceri ve tutumları gösteren performans göstergelerini içerir.

A2 Düzeyi (Zenginleştirme*): Öğretmenin A1 düzeyindeki bilgi ve farkındalığının yanı sıra, öğretim sürecindeki uygulamalarında edindiği mesleki deneyimlerle programın gereğini yerine getirdiği, uygulamalarını çeşitlendirdiği, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate aldığı performans göstergelerini içerir.

A3 Düzeyi (Özgünleştirme ve İşbirlikli Çalışma*): Öğretmenin A2 düzeyinde geliştirdiği uygulamalarını, öğretimin farklı değişkenlerini de göz önünde bulundurarak özgün bir şekilde çeşitlendirmesini gerektiren performans göstergelerini içerir. Bu düzeydeki performans göstergelerine sahip olan öğretmen, özgün yorumuna dayalı yeni uygulamalarla alanına katkı sağlayabilir; meslektaşları, veliler, sivil toplum kuruluşları ve diğer kurumlarla sürekli işbirliği yapabilir (MEB, 2008).

Türkçe Öğretmenliği Özel Alan Yeterliklerindeki performans göstergeleri, A1, A2 ve A3 olmak üzere üç düzeyde tanımlanmıştır. A2 düzey performans göstergeleri A1 düzeyini, A3 düzey performans göstergeleri de A2 ve A1 düzeylerini kapsar niteliktedir. Düzeyler, öğretmenlerin sınıflandırılmasına veya okul ve çevre koşullarıyla sınırlandırılmasına yönelik değil, öğretmenin bireysel mesleki gelişiminde süreklilik ve yaşam boyu öğrenme ilkelerini benimsemesini ve öz değerlendirmesini yaparken mevcut durumunu fark etmesini kolaylaştırmaya, eğitim ve öğretimin niteliğini arttırmak için, içinde bulunduğu ortamın olanaklarından en üst düzeyde yararlanmasını sağlamaya yönelik olarak düzenlenmiştir. Performans göstergeleri, öğretmeni değerlendirmekten ziyade, gelişim hedefi göstererek mesleki gelişimlerini sağlamada bir yol haritası olarak düşünülmektedir (MEB, 2008). Öğretmenler, performans göstergelerinde, farklı yeterliklerde farklı düzeylerde olabilirler.

Türkçe Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri, 5 yeterlik alanındaki 25 yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin 165 yeterlik göstergesinden oluşmaktadır. Yeterlik alanları:

a. Türkçe Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme: Bu alan; Türkçe öğretim sürecini planlama, amaca uygun olarak ortamlar düzenleme, materyal hazırlama ve kaynaklardan yararlanma uygulamalarını kapsamaktadır. Bu alanda 4 yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin 19 performans göstergesi yer almaktadır (MEB, 2008).

b. Dil Becerilerini Geliştirme: Bu alan, öğrencilerin anlama ve anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler düzenleme, dili doğru ve etkin kullanma, öğrencilerin gereksinimlerini dikkate alma, Atatürk'ün Türk dili ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini yansıtmaya uygulamalarını kapsamaktadır. Bu alanda 9 yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin 69 performans göstergesi yer almaktadır (MEB, 2008).

* A1, A2 ve A3 düzeylerine ait bu isimler, düzeylerin daha anlaşılır biçimde ifade edilmesini sağlamak amacıyla makalenin yazarları tarafından verilmiştir.

c. Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme: Bu alan, Türkçe öğretim sürecinde öğrencilerin öğretim sürecindeki gelişimlerini belirleme, izleme ve değerlendirme uygulamalarını kapsamaktadır. Bu alanda 4 yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin 27 performans göstergesi yer almaktadır (MEB, 2008).

d. Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma: Bu alan, Türkçe öğretim sürecini desteklemek amacıyla ailelerle iş birliği, toplumsal liderlik, okulun kültür ve öğrenme merkezi olması, okuldaki tören ve organizasyonlara yönelik uygulamaları kapsamaktadır. Bu alanda 5 yeterlik ve 27 performans göstergesi yer almaktadır (MEB, 2008).

e. Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama: Bu yeterlik alanı Türkçe öğretim sürecini desteklemede öğretmenin mesleki gelişime yönelik uygulamalarını kapsamaktadır. Bu alanda 3 yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin 23 performans göstergesi yer almaktadır (MEB, 2008).

Tablo 1: Yeterlik Alanlarına Göre Performans Göstergelerinin Dağılımı

Yeterlik Alanı	A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi	Toplam
Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenleme	6	7	6	19
Dil becerilerini geliştirme	21	25	23	69
Dil gelişimini izleme ve değerlendirme	9	9	9	27
Okul, aile ve toplumla işbirliği yapma	10	9	8	27
Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlama	7	8	8	23
Toplam	53	58	54	165

Öğretmen yeterliliklerinin, öğretmen yetiştirme politikaların belirlenmesinde, öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarının hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarında, öğretmenlerin hizmet içi eğitiminde, öğretmenlerin seçiminde, öğretmenlerin işi başarımlarının, performanslarının değerlendirilmesinde, öğretmenlerin kendilerini tanıma ve kariyer gelişimlerinde kullanılması beklenmektedir (MEB, 2008).

1.3. Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlilik algılarının belirlenmesidir. Bu amaca bağlı olarak belirlenen alt amaçlar şunlardır:

Türkçe öğretmeni adaylarının

a. Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenleme alanındaki yeterlik algıları ne düzeydedir?

b. Dil becerilerini geliştirme alanındaki yeterlik algıları ne düzeydedir?

c. Dil gelişimini izleme ve değerlendirme alanındaki yeterlik algıları ne düzeydedir?

d. Okul, aile ve toplumla işbirliği yapma alanındaki yeterlik algıları ne düzeydedir?

e. Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlama alanındaki yeterlik algıları ne düzeydedir?

f. A1, A2, A3 düzeyinde özel alan yeterlilik algıları ne düzeydedir?

g. Farklı alanlardaki yeterlik algıları arasındaki ilişkiler ne düzeydedir?

h. Özel alan yeterlilik algı düzeylerinde cinsiyete, mezun oldukları lise türüne, bölümlerini tercih sırasına, akademik başarı düzeyine ve öğretim türüne (1. ve 2. öğretim) göre anlamlı farklılık oluşmakta mıdır?

2.YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algıları araştırmacılar tarafından geliştirilen anketten elde edilen veriler yoluyla belirlenmeye çalışılmıştır. Bu

yönüyle çalışma tarama modelinde, betimsel bir çalışmadır. Karasar'a (2008) göre betimsel araştırmalar, var olan bir durumun olduğu gibi betimlenmeye ve araştırma konusu olan bireylerin kendi koşulları içerisinde tanımlanmaya çalışıldığı araştırmalardır. Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algıları geliştirilen anketten elde edilen veriler yoluyla belirlenmeye çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Türkiye'deki üniversitelerin Türkçe Öğretmenliği bölümünde 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. Araştırmanın örneklemini seçkisiz küme örnekleme yöntemiyle belirlenen 7 üniversiteden 289 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır.

Tablo 2: Örneklemdeki Öğretmen Adaylarının Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	n
Mustafa Kemal Üniversitesi	35
Gaziantep Üniversitesi	21
Sakarya Üniversitesi	92
Afyon Kocatepe Üniversitesi	27
Balıkesir Üniversitesi	33
Fırat Üniversitesi	46
Cumhuriyet Üniversitesi	35
Toplam	289

2.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen *Türkçe Öğretmenliği Özel Alan Yeterlik Ölçeği* kullanılmıştır. Bu ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmen adaylarına ait kişisel bilgilere yönelik 7 soru; ikinci bölümde ise Türkçe öğretmeni özel alan yeterliklerine ilişkin, beşli derecelendirme (likert) türünde 165 madde yer almaktadır. Bu maddelerin oluşturulmasında MEB tarafından belirlenen Türkçe öğretmeni özel alan yeterliklerine ilişkin performans göstergeleri (MEB, 2008) esas alınmıştır. Bununla birlikte öğretmenlik mesleğini icra eden kişilere göre ifade edilen performans göstergeleri öğretmen adaylarına göre uyarlanmıştır. Örneğin "*Türkçe programı doğrultusunda öğretim sürecini planlarım.*" ifadesi yerine "*Türkçe programı doğrultusunda öğretim sürecini planlayabilirim.*" ifadesi kullanılmıştır. Özel alan yeterliklerine ilişkin anket maddeleri MEB'in çalışmasına uygun olarak 5 başlık altında oluşturulmuştur.

Anket maddeleri doğrudan MEB tarafından Türkçe öğretmenliği özel alan yeterliliği için belirlenen performans göstergelerinden hareketle oluşturulduğu için araştırmada ölçme aracının kapsam geçerliği için ayrı bir çalışma yapmaya gereksinim duyulmamıştır. Ölçeğin görünüş geçerliği ise ölçme ve değerlendirme alanındaki iki uzmanın görüşleri alınarak sağlanmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini denetlemek amacıyla örneklemden elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen güvenirlik analizinde Cronbach Alpha katsayısı .97 olarak bulunmuştur. Ankette kullanılan beşli derecelendirmeye karşılık gelen aralıklar aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: Beşli Derecelendirmeye Karşılık Gelen Aralıklar

Derece	Aralık
Hiç uygun değil	1.00 – 1.80
Uygun değil	1.81 – 2.60
Kısmen uygun	2.61 – 3.40
Uygun	3.41 – 4.20
Tamamen uygun	4.21 – 5.00

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama aracı örnekleme bulunan üniversitelere posta ile gönderilmiş ve üniversitelerde bulunan öğretim üyelerinin yardımıyla uygulanmıştır. Çalışmada doldurulan 302 anketin 289'u değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Geriye kalan 13 anket eksik doldurulduğu için dikkate alınmamıştır.

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik düzeylerinin değerlendirilmesinde betimsel istatistik teknikleri (ortalama, standart sapma); farklı alanlardaki özel alan yeterliklerinin birbirleriyle ilişkisinin belirlenmesinde Pearson Korelasyon analizi; özel alan yeterliğinde çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek üzere ilişkisiz örneklemler t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlikleri MEB (2008) tarafından belirlenen alanlara göre değerlendirilmiştir. Değerlendirmede her bir alan için madde başına düşen ortalama değeri verilmiştir.

Tablo 4: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özel Alan Yeterlik Algıları (N=289)

Yeterlik Alanı	\bar{X}	ss	Derece
Türkçe öğretim sürecini planlama düzenleme	4.05	0.446	Uygun
Dil becerilerini geliştirme	4.26	0.398	Tamamen uygun
Dil gelişimini izleme ve değerlendirme	4.12	0.461	Uygun
Okul, aile ve toplumla işbirliği yapma	4.00	0.458	Uygun
Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlama	4.09	0.521	Uygun
Toplam	4.17	0.393	Uygun

Tablo 4'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının farklı alanlardaki yeterlik algıları 4.0 ile 4.26 arasındadır. En yüksek yeterlik algısı (4.26) "dil becerilerini geliştirme" alanında iken en düşük (4.00) yeterlik algısı "Okul, aile ve toplumla işbirliği yapma" alanındadır.

Tablo 5: Farklı Alanlardaki Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkiler

No	Yeterlik Alanı	1	2	3	4	5
1	Türkçe öğretim sürecini planlama düzenleme	1				
2	Dil becerilerini geliştirme	.723*	1			
3	Dil gelişimini izleme ve değerlendirme	.600*	.764*	1		
4	Okul, aile ve toplumla işbirliği yapma	.589*	.787*	.763*	1	
5	Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlama	.577*	.688*	.693*	.716*	1

N=289, *p < 0.01 (2-tailed)

Tablo 5'e göre Türkçe öğretmeni adaylarının farklı alanlardaki yeterlik algıları arasında olumlu yönde, orta ve yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler vardır.

Tablo 6: A1, A2 ve A3 Düzeyinde Özel Alan Yeterlik Algıları (N=289)

Yeterlik Düzeyi	\bar{X}	ss	Derece
A1 Düzeyi (Bilgi ve Farkındalık)	4.26	0.372	Tamamen uygun
A2 Düzeyi (Zenginleştirme)	4.19	0.399	Uygun
A3 Düzeyi (Özgünleştirme ve İşbirlikli Çalışma)	4.07	0.442	Uygun
Toplam	4.17	0.393	Uygun

Tablo 6'ya göre Türkçe öğretmeni adayları A1, A2 ve A3 düzeylerindeki yeterlik algıları yüksektir. Bununla birlikte A3 düzeyindeki yeterlik algısında, diğer düzeylere göre bir azalma görülmektedir.

Tablo 7: Farklı Düzeylerdeki Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkiler

Yeterlik Düzeyi	A1	A2	A3
A1 Düzeyi (Bilgi ve Farkındalık)	1		
A2 Düzeyi (Zenginleştirme)	.932*	1	
A3 Düzeyi (Özgünleştirme ve İşbirlikli Çalışma)	.878*	.937*	1

N=289, *p < 0.01 (2-tailed)

Tablo 7'ye göre Türkçe öğretmeni adaylarının A1, A2 ve A3 düzeylerindeki yeterlik algıları arasında olumlu yönde ve yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler vardır.

Tablo 8: Cinsiyete Göre Özel Alan Yeterlik Algıları

Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Bayan	158	4.19	.359	253.36	1.076	.283
Erkek	131	4.14	.431			

Tablo 8'e göre bayan öğretmen adaylarının yeterlik ortalaması 4.19 iken erkek öğretmen adaylarının ortalaması 4.14'tür. t testi sonucuna göre erkek ve bayanlar arasındaki bu fark anlamlı değildir [$t_{(253.36)} = 1.076, p > .05$].

Tablo 9: Mezun Olunan Lise Türüne Göre Özel Alan Yeterlik Düzeyleri

Lise Türü	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Genel Lise	146	4.1606	0.405	287	-.470	.639
And.L., And. Öğr. L., Yab. Dil Ağ. L.	143	4.1824	0.382			

Tablo 9'a göre genel lise mezunları ile sınavla girilen liselerin (Anadolu, Anadolu öğretmen, yabancı dil ağırlıklı lise) mezunlarının yeterlik algısı ortalamaları birbirine çok yakındır. t testi sonucuna göre gruplar arasındaki fark anlamlı değildir [$t_{(287)} = -.470, p < .05$].

Tablo 10: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bölümü Tercih Sıralarına Göre Yeterlik Algıları

Tercih Sırası	n	\bar{X}	ss
1-3. tercih	202	4.17	0.393
4-7. tercih	54	4.14	0.398
8 ve üstü tercih	33	4.23	0.391

Tablo 10'a göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarından öğrenim gördüğü bölümü 1-3. sırada tercih edenlerin yeterlik algısı ortalaması 4.17 iken 4-7. sırada tercih edenlerin 4.14; 8. ve daha yukarı sırada tercih edenlerin ortalaması 4.23'tür. Gruplar arasında gözlenen bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek üzere varyans analizi yapılmıştır.

Tablo 11: Bölümü Tercih Sırasına Göre Yeterlik Algılarının Varyans Analizi

Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p
Gruplar Arası	0.199	2	.099	.641	.528
Gruplar İçi	44.407	286	.155		
Toplam	44.606	288			

Tablo 11, öğretmen adaylarının tercih sıralarına göre yeterlik algıları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir [$F_{(2-286)} = .641$; $p > 0.05$].

Araştırmanın amaçlarından biri de öğretmen adaylarının özel alan yeterliklerinde akademik başarılarına göre anlamlı bir farklılaşma oluşup oluşmadığını belirlemektir. Akademik başarının belirlenmesinde ölçüt olarak öğrencilerin anketin uygulandığı döneme kadarki not ortalamaları alınmıştır. Not ortalamalarına ilişkin betimsel analizde en düşük ortalamanın 50/100; en yüksek ortalamanın ise 95/100 olduğu belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin not ortalamaları 50-65 arası = düşük; 66-80 arası orta; 81-95 arası = yüksek olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 12: Akademik Başarıya Göre Yeterlik Algıları

Akademik Başarı	n	\bar{X}	ss
Düşük (50-65 arası)	57	4.11	0.447
Orta (66-80 arası)	166	4.18	0.375
Yüksek (81-95 arası)	66	4.20	0.393

Tablo 12'ye göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarından akademik başarıları düşük (50-65 arası) olanların yeterlik algısı ortalaması 4.11; orta düzeyde (66-80 arası) olanların ortalaması 4.18; yüksek (81-95 arası) olanların ortalaması 4.20'dir. Buna göre akademik başarı arttıkça yeterlik algısında da göreceli bir artış gözlenmektedir. Gruplar arasında gözlenen bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek üzere tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.

Tablo 13: Akademik Başarıya Göre Yeterlik Algılarının Varyans Analizi

Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p
Gruplar Arası	0.282	2	0.141	.910	.403
Gruplar İçi	44.323	286	0.155		
Toplam	44.606	288			

Tablo 13, öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre yeterlik algıları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir [$F_{(2-286)} = .910$; $p > 0.05$].

Tablo 14: Öğretim Türüne Göre Özel Alan Yeterlik Algıları

Yeterlik Alanı	Öğretim	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Türkçe öğretim sürecini planlama düzenleme	I. Öğretim	211	4.0379	.41870			
	II. Öğretim	78	4.1019	.51263	287	-1.083	.280
Dil becerilerini geliştirme	I. Öğretim	211	4.2120	.40543			
	II. Öğretim	78	4.3753	.35348	287	-3.143	.002
Dil gelişimini izleme ve değerlendirme	I. Öğretim	211	4.0659	.45451			
	II. Öğretim	78	4.2776	.44628	287	-3.531	.000
Okul, aile ve toplumla işbirliği yapma	I. Öğretim	211	3.9289	.45091			
	II. Öğretim	78	4.1810	.42843	287	-4.275	.000
Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlama	I. Öğretim	211	4.0340	.51614			
	II. Öğretim	78	4.2447	.50641	287	-3.096	.002
Toplam	I. Öğretim	211	4.1223	.39232			
	II. Öğretim	78	4.3043	.36744	287	-3.561	.000

Tablo 14'e göre ikinci öğretimde öğretim gören öğretmen adaylarının özel alan yeterlik algıları birinci öğretimde öğrenim görenlere göre daha yüksektir. Yeterlik alanlarından sadece *Türkçe öğretim sürecini planlama düzenleme* alanındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Diğer bütün alanlarda ve toplam yeterlik algısında II. öğretimde öğrenim görenlerin öğretmen adaylarının ortalaması anlamlı biçimde daha yüksektir ($p < .05$).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algıları araştırmacılar tarafından geliştirilen beşli derecelendirme (likert) türündeki ölçek aracılığıyla belirlenmiştir. Ölçek 5 yeterlik alanındaki 165 maddeden oluşmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre Türkçe öğretmeni adaylarının farklı alanlardaki yeterlik algısı ortalamaları 4.00 ile 4.26 arasındadır. En yüksek yeterlik algısı (4.26) "*dil becerilerini geliştirme*" alanında iken en düşük (4.00) yeterlik düzeyi "*okul, aile ve toplumla işbirliği yapma*" alanındadır. Yeterlik algısı ortalaması "*dil gelişimini izleme ve değerlendirme*" alanında 4.12; "*meslekî gelişimi sağlama*" alanında 4.09; "*Türkçe öğretim sürecini planlama düzenleme*" alanında ise 4.05'tir. Tüm yeterlik alanları için belirlenen ortalama ise 4.17'dir. Buna göre Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Literatürde Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlik algılarıyla ilgili sadece bir çalışmaya rastlanılmıştır. Coşkun vd. (2009) tarafından Türkçe öğretmenliği son sınıfta öğrenim gören adayların genel alan yeterlikleri denilebilecek öğretimi planlama, uygulama ve değerlendirme yeterlik algıları 5'li derecelendirme ile 3.72 düzeyinde bulunmuştur. Buna göre Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algılarının genel alan yeterlik algılarından daha yüksek olduğu söylenebilir.

Daha önce yapılan birçok çalışmada farklı branşlardaki *öğretmen adaylarının* da mesleki yeterlik algılarının yüksek düzeyde çıktığı görülmektedir. Karaca'nın (2004) çalışmasında farklı branşlardaki öğretmen adaylarının planlama ve öğretim sürecine ilişkin; Kuşuoğlu'nun (2004) araştırmasında da sınıf öğretmeni adaylarının sınıf yönetimine ilişkin yeterlik algılarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Kahyaoğlu ve Yangın'ın (2007) çalışmasında farklı branşlardaki (matematik, sınıf, fen bilgisi) ilköğretim öğretmeni adaylarının mesleki yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Yeşil'in (2009) araştırmasında ise sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının kendilerini öğretim yöntemlerini kullanma ve ölçme-değerlendirmede yeterli; öğretim araçlarından sınıf içinde yararlanmada kısmen yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Farklı branşlardaki *öğretmenler* üzerinde yapılan araştırmalarda (Baloğlu 2002; Gelbal ve Kelecioğlu, 2007; Taşdemir, 2007; Karacaoğlu, 2008; Dede 2008) da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Gelen ve Özer'in (2008) araştırmasında ise öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterlik algılarının öğretmenlerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde öz yeterlik algısı yüksek bireylerin düşük olanlara göre daha başarılı olduğuna (Schunk vd. 1986); öğrenme sürecinde daha fazla çaba gösterdiklerine, kendilerini geliştirmeye daha istekli olduklarına işaret eden araştırmalara (Stein vd. 1988; Finson vd. 1999) rastlanmıştır (Aktaran: Dede, 2008). Bunun yanında yeterlik algısının yüksek olmasının olumsuz etkilerinin de olabileceği düşünülebilir. Örneğin yeterlik algısı yüksek öğretmenler/öğretmen adaylarının yüksek özgüvenleri kendilerini geliştirme konusunda bir engel olabilir. Nitekim Alkan'ın (2009) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerindeki öğrenme öğretme sürecine ilişkin bilgi düzeylerinin % 47 düzeyinde olduğunu göstermektedir. Yapılan birçok çalışmada (Sözer, 1991; Uşak, 2005; Cerrah, Özsevgeç ve Ayas, 2005; Öcal 2007; Nazlıçipek ve Akarsu, 2008; Matyar, Denizoğlu ve Özcan, 2008), farklı branşlardaki öğretmen ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgilerinin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kısacası Türkçe öğretmeni adaylarının özel

alan yeterliklerinin yüksek düzeyde çıkmış olması onların mesleki açıdan duydukları özgüveni ortaya koymaktadır. Bu özgüvenin olumlu yanları ile birlikte öğretmen adaylarının mesleki açıdan eksiklerini fark etme konusunda bir zafiyet oluşturması da mümkündür.

Araştırmamızdaki sonuçlardan bir başkası Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik alanları arasında olumlu yönde yüksek bir ilişki bulunmasıdır. Bu ilişki öğretmen adaylarının bir alandaki yeterlik algısının artmasının diğer alanlardaki yeterlik algılarına olumlu etkisi olacağını göstermektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algısı ortalaması A1 (bilgi ve farkındalık) düzeyinde 4.26; A2 (zenginleştirme) düzeyinde 4.19; ve A3 (özgünleştirme ve işbirlikli çalışma) düzeyinde ise 4.07'dir. Bu durum, düzey artıka öğretmen adaylarının yeterlik algısının zayıfladığını ortaya koymaktadır. Bu sonuca göre Türkçe öğretmeni adaylarının Öğretmenlik Uygulaması derslerinde öğretim sürecini zenginleştirme, özgünleştirme ve işbirlikli çalışma konusunda yönlendirilmesi yararlı olacaktır.

Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algısı ortalamalarında cinsiyete göre anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. İlgili literatürde öğretmen ve öğretmen adaylarının yeterlik algılarında anlamlı farklılık olmadığını ortaya koyan çalışmaların (Altunçekiç, Yaman ve Koray, 2005; Kahyaoğlu ve Yangın, 2007; Üstüner ve arkadaşları, 2009; Coşkun, Gelen ve Öztürk, 2009) yanında bazı araştırmalarda (Aktağ & Walter, 2005; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Sünbül ve Arslan, 2009) bayanlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmamızda düz lise mezunu olan öğretmen adaylarıyla sınavla girilen liselerden (Anadolu, Anadolu öğretmen, yabancı dil ağırlıklı lise) mezun olan öğretmen adaylarının ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Coşkun ve arkadaşlarının (2009) araştırmasında da Türkçe öğretmeni adaylarının genel alan yeterliklerinde lise türüne göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Kahyaoğlu ve Yangın'ın (2007) çalışmasında öğretmen adaylarının; Üstüner ve arkadaşlarının (2009) çalışmasında öğretmenlerin mesleki yeterlik algılarında mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri bölümü tercih sıralarına ve akademik başarılarına göre özel alan yeterliklerine yönelik algılarında anlamlı bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretim türüne (birinci öğretim – ikinci öğretim) göre özel alan yeterlik düzeyleri arasında ikinci öğretim öğrencileri lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bundan sonraki araştırmalarda birinci ve ikinci öğretim öğrencileri arasında ortaya çıkan bu farkın sebeplerinin araştırılması yararlı olabilir.

KAYNAKLAR

- Aktağ, I. ve Walter J. (2005). Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterlilik Duygusu. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, III (4), 127-131.
- Alcı, B. (2007). *Yıldız Teknik Üniversitesi Öğrencilerinin, Matematik Başarıları ile Algıladıkları Problem Çözme Becerileri, Öz Yeterlik Algıları Bilişüstü Öz düzenleme Stratejileri ve ÖSS Sayısal Puanları Arasındaki Açıklayıcı ve Yordayıcı İlişkiler Örüntüsü*.Yayımlanmamış Doktora Tezi.Yıldız Teknik Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Alkan, M. (2009). *Türkçe Derslerinde (1-5. Sınıflar) Metin İşleme Sürecinin Değerlendirilmesi*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Hatay.

- Altunçekiç, A., Yaman S. ve Koray Ö. (2005). Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnanç Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Üzerine Bir Araştırma (Kastamonu İli Örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (1), 93-102.
- Baloğlu, N. (2002). Türkiye’de İlköğretim Birinci Kademedeki Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Davranış Yönetimi Yeterlikleri. *G.Ü. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 21-29.
- Berkant, H. G. ve Ekici G. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretiminde Öğretmen Öz-Yeterlik İnanç Düzeyleri İle Zekâ Türleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Çukurova Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (1), 113-132.
- Cerrah, L., Özsevgiç T. ve Ayas A. (2005). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Lise II Öğretim Programı Konusundaki Bilgi Düzeyleri. Trabzon Örnekleme. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (9), 15-25.
- Coşkun, E., Gelen, İ. ve Öztürk, E. P. (2009). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretimi Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Yeterlik Algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (12), 140-163.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (15), 33-53.
- Dede, Y. (2008). Matematik Öğretmenlerinin Öğretimlerine Yönelik Yeterlik Algıları”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), 741-757.
- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135-145.
- Gelen, İ. ve Özer, B. (2008). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine Sahip Olma Düzeyleri Hakkında Öğretmen Adayları ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (9), 39-55.
- Gürçan, A. (2005). Bilgisayar Özyeterliliği Algısı İle Bilişsel Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. *Eğitim Araştırmaları*, 19, 179-193.
- Gökçe, E. (2003, Mayıs). *İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterlikleri*. Eğitimde Yansımalar-VII. Çağdaş Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu. Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi Sivas. Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim ve Araştırma Geliştirme Vakfı Yayınları:8, 181-204.
- Karaca, E. (2004). Öğretmen Adaylarının Planlama ve Öğretim Süreci Yeterliklerine İlişkin Algıları. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004. 10.06.2009 tarihinde <http://www.pegem.net/akademi/index.aspx> adresinden alınmıştır.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin Yeterlilik Algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 70-97.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kahyaoğlu, M. ve Yangın S. (2007). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Mesleki Özyeterliliklerine İlişkin Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 73-84.
- Kuğuoğlu, İ. H. (2004, Temmuz). Sınıf Öğretmenliği Mezunu Aday Öğretmenlerin Kendi Algılarına Göre Sınıf Yönetimi Alanındaki Yeterliklerini Algılamalarına Dair Görüşleri ve Önerileri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. 10.06.2009 tarihinde <http://www.pegem.net/akademi/index.aspx> adresinden alınmıştır.
- Matyar, F., Denizoğlu P. ve Özcan M. (2008). Sınıf Öğretmenliği ABD’de Okuyan 4. Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim Birinci Kademe Fen ve Teknoloji Dersine İlişkin Alan Bilgilerinin Belirlenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 17, (1), 303-312.
- MEB (1997). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitiminin Temel Esasları*. Ankara: MEB Yayınları.

- MEB (2008). *Öğretmenlik Yeterlikleri, Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri*. Ankara: MEB Yayınları.
- Nazlıçipek, N. ve Akarsu F. (2008). Fizik, Kimya ve Matematik Öğretmenlerinin Değerlendirme Araçlarıyla İlgili Yaklaşımları ve Uygulamaları. *Eğitim ve Bilim*, 33 (149), 18-29.
- Öcal, A. (2007). İlköğretim Aday Öğretmenlerinin Deprem Bilgi Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (13), 104-110.
- Sözer, E. (1991). Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünden Etkililiği. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Sünbül, A. M. ve Coşkun A. (2009). Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bir Araştırma Örneği. 15.06.2009 tarihinde <http://tef.selcuk.edu.tr/salan/sunbul/f/f17.doc> adresinden alınmıştır.
- Taşdemir, M. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin Okul, Meslektaşları ve Kendi Mesleki Yeterliklerini Algılamaları. *Milli Eğitim*, (174), 171-192.
- Uşak, M. (2005). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çiçekli Bitkiler Konusundaki Pedagojik Alan Bilgileri. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Üstüner, M., Demirtaş H., Cömert M. ve Özer N. (2009). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, (17), 1-16.
- Vardarlı, G. (2005). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Genel Özyeterlik Düzeylerinin Yordanması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Yeşil, R. (2009). Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Sınıf İçi Öğretim Yeterlikleri (Kırşehir Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 23-48.

EXTENDED ABSTRACT

The Ministry of National Education in Turkey has determined the General Competencies and Special-Field Competencies of the Teaching Profession including the knowledge, skills and attitudes required for the development of teachers in their own fields. It is stated that the general and special-field competencies comprises a whole and should be evaluated together. The performance indicators in the Turkish Teaching Special-Field Competencies are defined in three levels being A1, A2 and A3. The A2 performance indicators contain the A1 level; the A3 performance indicators contain the A2 and the A1 levels (Ministry of National Education [MoNE], 2008).

The A1 Level (Knowledge and Awareness*): It includes the awareness of the teacher about the education program and the basic knowledge, skills and attitudes about the teaching profession.

The A2 Level (Enrichment*): In addition to the knowledge and awareness of the teacher in the A1 level, it includes the performance indicators in which the teacher carries out the requirements of the program with the professional experience he/she has during the education period, diversifies the applications of the program, takes into account the interests and the needs of the student.

The A3 Level (Individuation and Cooperative Study*): It includes the performance indicators requiring the diversification of the applications which is developed by the teacher

* These names belonging to A1, A2 and A3 Levels are given by the authors of the paper in order to express the levels in a clearer way

in the A2 level in an individual way by taking the different variants of education. The teacher having the performance indicators in this level can contribute to his/her field with new applications depending on his/her individual interpretation; cooperate with his/her colleagues, the parents of the students, the non-governmental organizations and other institutions.

The Turkish Teaching Special-Field Competencies comprise of 25 competencies and 165 competency indicators in 5 areas of competencies. The areas of competencies:

a. Planning and Organization of the Turkish Teaching Process: The present area includes the planning of the Turkish education process, organization of environments that fits for purpose, preparing the materials and utilizing the sources. 4 competencies and 19 performance indicators related to these competencies are present in this area (MoNE, 2008, 48).

b. Developing Language Skills: The present area includes the arrangement of activities in order to develop the understanding and speaking skills of the students, correct and effective use of language, considering the needs of the students, reflecting the views and opinions of Atatürk about the Turkish language and national values. 9 competencies and 69 performance indicators related to these competencies are present in this area (MoNE, 2008, 48).

c. Monitoring and Evaluation of Language Development: The present area includes the detection, monitoring and assessment applications of the students in the Turkish teaching process. 4 competencies and 27 performance indicators related to these competencies are present in this area (MoNE, 2008, 54).

d. Cooperating with the School, Family and Society: The present area includes the cooperation with families, social leadership, the school's having culture and teaching centre and the applications related with the ceremonies and organizations in the school with the aim of supporting the Turkish teaching process. 5 competencies and 27 performance indicators are present in this area (MoNE, 2008, 55).

e. Ensuring the Professional Development in the Field of Turkish: The present area of competence includes the applications related with the professional development of the teacher in supporting the Turkish teaching process. 3 competencies and 23 performance indicators related to these competencies are present in the study (MoNE, 2008, 57).

The aim of this study was to determine the competencies of special field of prospective Turkish teachers and evaluate these competencies in terms of various variables. In the study data was collected by "Perception Scale for Turkish Teachers on Special Field Competencies" developed by the researchers. The scale is a five-item Likert-type scale consisting of 165 items. Reliability coefficient of the scale was found to be .97. The population of the study consisted of 4th grade students enrolled in Turkish Teaching departments. The sampling of the study consisted of a total of 289 prospective Turkish teachers enrolled in 7 different universities.

The results of the study indicated that, over 5 points, average competency perception of prospective Turkish teachers were as follows: a) Planning and organization of Turkish teaching process (4.05), b) Developing language skills (4.26), c) Monitoring and evaluation of language development (4.12), d) Cooperation with the school, family and society (4.0), e) Providing professional development in the field of Turkish (4.09). There was a moderate and high degree of relationship between content knowledge competencies. It was found that among special content knowledge competency areas, there was no significant relationship according to gender, type of high school graduated from, order of the current department in university entrance and academic achievement; however, competency perceptions of the students enrolled in evening course program were higher than those of normal program students.

Başvuru Tarihi: 10-08-2010
Kabul Tarihi : 29-10-2010